

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

Stovner eldresenter, 19. oktober 1994

Invitasjonen til å besøke dere her på eldresenteret på Stovner, er over ett år gammel. Jeg vet at aktiviteten her er stor og debattene livlige. Og hva er vel da mer naturlig enn å besøke dere denne høsten for å høre hva dere mener om den viktige saken vi nå diskuterer - EU-saken.

Stovner Eldresenter "bryr seg om" - står det i dette programmet for driften i det året vi er inne i. I mitt parti har det å bry seg om hverandre, støtte hverandre, vært en bærebjelke i et helhetlig samfunnssyn tuftet på solidaritet og samhold. Vi er kommet langt i vårt land. Men vi er på ingen måte ved veis ende. Solidariteten gir seg ikke selv. Den må bygges hver dag. Vi er avhengig av en sunn økonomi for å finansiere det vi ønsker og mener er rettferdig og riktig. Vi må skape verdier i samfunnet som vi så kan fordele.

For et par uker siden fikk jeg et brev fra en kvinne på 72 år som fortalte om sin tvil og tro i EU-saken. "Jeg er så redd, så redd for det store ukjente du vil ha oss med på", skrev hun. "Er du helt sikker på at du handler riktig på våre vegne med å melde oss inn i EU? Får vi i fremtiden de pensjonene vi har idag?"

Dere blir nok ikke så overrasket over hva jeg vil svare. Jeg tror det er tryggest for Norge å si ja til medlemskap nå - tryggest fordi det gir oss bedre muligheter til å være med å påvirke vår fremtid, til å gjøre noe med miljøproblemene, til å trygge freden, øke sysselsettingen og trygge velferden.

Ingen generasjon har som dere opplevd så mange og så hurtige forandringer. Dere- som er født i de første tiårene av dette århundret - har opplevd en utvikling som få turde drømme om. Hvis vi tenker tilbake - er det ikke de gangene Norge har valgt å gå sammen med andre, vi har lagt grunnlaget for en tryggere framtid? Da vi i 1949 valgte å gå inn i NATO og trygge freden sammen med våre allierte? Da vi ble med i nordisk Råd og kunne utvikle samarbeidet med våre nordiske naboer? Ved disse korsveiene valgte vi å bli med for å bygge noe nytt, til felles beste.

Enkelte lurer på hvorfor jeg ikke ser noen gode argumenter mot EU-medlemskap. Jeg skal si litt om hvorfor. Det betyr nemlig ikke at jeg ikke ser svakheter ved EU. Svakheter som henger sammen med at EU-landene ikke er kommet langt nok på områder som miljø, sosiale og faglige rettigheter og innsatsen for den tredje verden. Vi vil også ha større fokus på samarbeidet med Russland i nord, og vi vil ha regler som fremmer bruken av renere energi i Europa. Det er også viktig at EU utvikler mer åpenhet og nærhet til folks hverdag.

Men for meg er dette ikke argumenter for at Norge skal stå utenfor dette samarbeidet. For meg er dette argumenter for å være med. Det er jo som

medlem vi har mulighet til å være med å gjøre samarbeidet bedre, ikke alene utenfor. Dersom EU hadde vært en perfekt organisasjon, som alltid handlet i tråd med det vi synes var riktig, ja da ville jo risikoen ved å stå utenfor være liten.

I brevet forteller den 72 år gamle damen at hun også er redd for at vi på nytt skal oppleve krig. "Vi har opplevd krigen i 1940. Har opplevd gleden da landet vårt ble fritt! Og så vil du ha oss med i en union som vi vet forferdelig lite om hvordan vil slå ut for vår frihet og stemmerett" skriver hun.

Ja, to ganger i vår historie har krigen rammet Europa. Mange her opplevde krigen. Den begynte jo ved at nazismen fikk lov til å spre seg i ett land, og ved at Tyskland, England, Frankrike og Russland motarbeidet hverandre.

EU-samarbeidet sprang jo nettopp ut av den krisen 2.verdenskrig var. "Aldri mer" var holdningen - hva skal vi gjøre for å unngå at dette kan skje igjen? Svaret var at landene måtte samarbeide mer. En slik tragedie er blitt umulig gjennom samarbeidet i EU. Først ble kull- og stålindustrien, og senere store deler av økonomien i land som tidligere hadde vært i krig med hverandre, bundet sammen gjennom forpliktende samarbeid. Nå vil EU også samarbeide nærmere med Russland og Øst-Europa. Og det er ved at alle land har større fordeler av å samarbeide med hverandre enn av å strides, at freden best kan sikres.

Erfaringen har vist oss at samarbeidet mellom landene ikke alltid har holdt tritt med de nye utfordringer i tiden. Nå er Berlin-muren falt. Trusselen mot vår sikkerhet er - heldigvis - ikke lenger slik den var i den kalde krigens tid. Vi må tenke sikkerhet og samarbeid på en ny måte. Arbeidsledigheten er altfor høy. Vi ser etniske konflikter, sosial uro og ustabilitet i det gamle Øst Europa. Miljøproblemene er en alvorlig trussel mot vår fremtid.

Da trenger vi et mer forpliktende utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid i Europa. Dette er utfordringer landene har felles og som hvert land ikke kan løse alene - som sin egen lykkes smed. Eu-landenes nye traktat, Maastricht- traktaten som gjelder fra 1. november 1993 legger til rette for et forsterket og forbedret samarbeid mellom selvstendige stater på de sentrale områdene miljø, sikkerhet og økonomi.

Vi vet nå at finnene søndag sa et klart ja til å være med i dette samarbeidet. Det betyr at EU nå omfatter to av de fire store nordiske landene. EU kommer til å strekke seg helt opp mot nord - og vi får en lang grense mot EU-Finland i Troms og Finnmark. Svenskene vil nok ta det valget samme 13. november. Da får vi en grense mot EU fra Halden til Kirkenes. Vil det da være naturlig for oss nordmenn å stå utenfor? Det er jo dette samarbeidet som vil gi oss bedre mulighet til å påvirke vår egen framtid. Skal vi være uten den stemmeretten de andre landene som er våre nærmeste naboer vil ha?

Så sier mange at vi ikke vil få noe å si i EU fordi vi bare har 3 stemmer i Det europeiske råd. Men er ikke 3 stemmer bedre enn ikke å ha stemmerett i det hele tatt? I mange saker vil vi ha felles syn med andre land og kan, med våre 3 stemmer, være med å skaffe flertall for det vi mener er rett. I mange saker er det heller ikke stemmetallet som er avgjørende, men om vi har de beste argumentene. Og selvsagt må vi også være innstilt på å komme i mindretall i enkelte saker. Slik er det med demokratiet.

I EU er det ikke noe land som har flertall alene - alle er i utgangspunktet i mindretall og må satse på å komme fram til fornuftige løsninger sammen med andre. Hvis det er noen som har måttet innskrenke sin selvråderett, så er det de store landene som vi tidligere i historien har opplevd tok seg til rette overfor de små. Det er dette som er det store framskrittet - at landene tar til fornuften og løser spørsmål i fred og etter demokratiske prinsipper.

"Får vi i fremtiden de pensjonene vi har i dag? Det er snakk om at det blir billigere matvarer i EU. Blir våre pensjoner redusert på grunn av det?", spør damen på 72 år i brevet til meg.

Jeg har fått disse spørsmålene flere ganger fra eldre mennesker som er blitt fortalt at pensjonene vil bli dårligere - ja, halvert, har enkelte fått høre.

La meg gjøre det helt klart: Det er ingenting i EU-medlemskapet som betyr at vi må endre våre pensjonsordninger. Selvsagt ikke. Hvilket land ville velge et slikt samarbeid? Dette er spørsmål som hvert medlemsland bestemmer selv. Derfor ser vi også at det er forskjellige ordninger fra land til land - Danmark har andre pensjonsordninger enn f.eks. Tyskland. Det som vil være avgjørende for våre pensjonsordninger og for folketrygdens framtid, er vår egen politiske vilje og ikke minst vår økonomiske evne til å sikre ordningen. Arbeiderpartiet og Regjeringen vil trygge folketrygdens framtid. Det vil vi selvsagt gjøre enten det blir ja eller nei.

Norge som nasjon vil tjene på et EU-medlemskap - fordi vår økonomiske styrke til å bære utgiftene vil bli bedre. Det gir oss bedre muligheter til å bygge ut velferdsordningene våre. Det er den politiske drakampen her hjemme som vil bli avgjørende.

Vår velferdsstat, og det vet dere som er eldre idag, er bygd opp trinn for trinn etter hvert som landets økonomi har tillatt nye reformer. Vi har alltid sikret grunnlaget for arbeid og inntekt gjennom samarbeid med andre land, gjennom handel med andre land. Mange her var unge da det var handelsflåten som skaffet landet viktige inntekter. Dersom Norge nå skulle stille seg utenfor et tettere samarbeid med våre handelspartnere, vil vi ikke ha den samme tryggheten for å få solgt varene våre, og dermed blir også inntektene usikre. Det vil kunne skape en ny situasjon for det norske velferdsamfunnet.

Vi har bak oss 20 år med lave investeringer i norsk industri. Vi har tapt industriarbeidsplasser. Viljen til å satse på arbeidsplasser i Norge har vært lav. All vekst har kommet i kommuner og fylkekommuner - innen helse- og eldreomsorg og utdanning. Men vi må ikke glemme at grunnlaget for fremtidens verdiskapning, grunnlaget velferdssamfunnet, og dermed pensjonene - det er en sunn økonomi, og en økonomi som bygger på et sterkt næringsliv.

Et ja til medlemskap, betyr ja til bedre styring over økonomien og et tryggere grunnlag for vår velferd.

Det blir billigere matvarer ved et EU-medlemskap. Det vil forbrukerne tjene på. Fastsettelsen av pensjonene skal fortsatt skje på samme måte som hittil etter drøftinger mellom Pensjonistforbundet og staten. Og vi har det samme målet som før - pensjonistene skal ha en inntektsutvikling om lag på linje med de yrkesaktive.

Jeg vil avslutte med enda et sitat fra det den 72 år gamle damen, som forteller at hun synger i et pensjonistkor, skrev til meg: "Alle pensjonistene i koret er fornøyd med hvordan de har det idag". Det er jeg glad for å høre. Vi har store utfordringer foran oss. Vi må ta nye krafttak for velferdsordningene, bl.a. fordi vi blir flere eldre som trenger pensjoner og ikke minst en god eldreomsorg. Vi skal få arbeidsledigheten ned. Vi skal ta vare på miljøet. Og vi skal trygge freden. Dette er utfordringer nok, om vi ikke også skal måtte møte dem alene.

Derfor er det et nei til at Norge bør bli medlem i EU den 28. november, som blir det usikre valget. Et ja, er et ja til en tryggere framtid for Norge.

Noen eldre sier at EU angår ikke oss pensjonister. Det er ungdommen som får avgjøre denne saken - det er de som skal møte framtida. Jeg ser annerledes på det. Det er over 600 000 alderspensjonister i Norge. Dere har mye livserfaring og kunnskap. Dere sitter inne med mye som ungdommen har godt av å høre. Derfor, kjære pensjonister, delta i debatten og bruk stemmeretten den 28. november.